

Copertă: Fotografii din colecția actriței Valeria Gagealov

Colecție: *THALIA*

Grafica siglei colecției: Valeriu Gh. Teodorescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MOLDOVAN, ION

Valeria Gagealov – misterul „clipei de față”/

Ion Moldovan; pref. Mircea Morariu

Cluj-Napoca:

Ecou Transilvan, 2019

ISBN 978-606-730-566-1

821.135.1

I. Morariu, Mircea (pref.)

© Ion Moldovan

Toate drepturile sunt rezervate.

Nicio parte din această lucrare nu poate fi reprodusă
fără acordul Editurii și al autorului.

Editura ECOU TRANSILVAN, Cluj-Napoca, 2019

Editor: Nadia Fărcaș

E-mail: office@edituraecou.ro

Telefon: 0745828755; 0364730441

www.edituraecou.ro

Ion Moldovan

Colecția Thalia

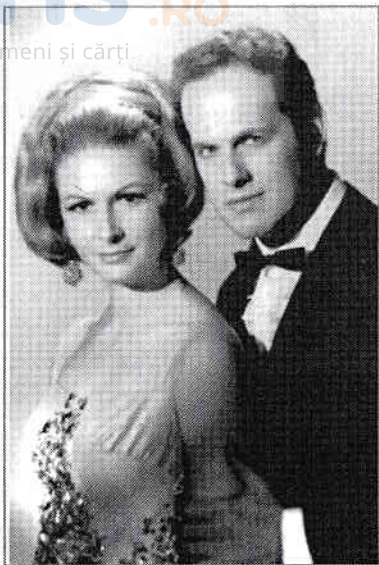
VALERIA GAGEALOV

Misterul „clipei de față”

Editura Ecou Transilvan

Cluj-Napoca

2019

De peste cincizeci de ani alături de Andrei...

Diplomă de excelență acordată de
 Ministerul Culturii și Identității Naționale

CUPRINS

<i>Prefață - Valeria Gagealov – ipostaze esențiale recuperate în pagini de carte</i>	5
În copilărie, visam cu ochii deschiși	7
De la „Notre-Dame de Sion”, la Liceul de fete din Buzău	16
Radu Beligan mi-a profețit că voi fi actriță	20
„Pe fata asta o iau la mine în clasă”	23
În Teatrul Național am pășit cu dreptul	30
Sonia Cluceru, o actriță din familia „comedianților binecuvântați”	37
Aura Buzescu avea severitate maximă față de ea însăși	45
Grigore Vasiliu-Birlic, un actor de înaltă clasă	51
Actoria? O meserie pe viață și pe moarte	59
Și așa s-a ajuns la peste jumătate de secol... ..	80
Draga noastră Carmen... ..	86
„Cerbul de Aur” m-a făcut „cea mai scumpă femeie din România”	93
Am jucat mult, chiar foarte mult, și pentru asta mulțumesc lui Dumnezeu	101
Pe podium, alături de cele mai celebre manechine	119
Alături de Andrei în diplomație	125
Dacă aș fi „dat din coate”, aș fi putut face mai mult film... Dar nu am dat	134
Nu privesc înapoi cu mânie	148

În Andrei am găsit tot ceea ce

căutasem dintotdeauna 161

*Spectacole pe scena Institutului de Artă Teatrală
și Cinematografică „Ion Luca Caragiale”*

București 166

Spectacole pe scena Teatrului Național

„Ion Luca Caragiale” București 168

Filme 205

Anexe 208

roluri importante rememorate în interviul de cursă lungă pe care i-l ia Ion Moldovan. A impresionat prin eleganța ținutei, prin siguranța gestului, prin ceea ce se cheamă prestanță scenică. Dar mai ales prin claritatea și calitatea rostirii. La fel ca și colegile domniei-sale, unele dintre ele menționate în rândurile de mai sus, doamna Gagealov-Magheru nu a avut nevoie de microfoane, de lavalieri cum se poartă astfel spre a-și face auzită vocea.

Nu pot să nu admit că prima mea întâlnire cu actrița Valeria Gagealov, întâlnire mediată, desigur, s-a produs datorită Televiziunii. Mai trebuie să accept și că mai întâi îmi vin în minte aparițiile domniei-sale în emisiunile de divertisment (uite, chiar și acum când scriu aceste rânduri îmi amintesc popularul cuplet *Hai să te fac un tribunal*, interpretat alături de Carmen Stănescu) ori pe scena *Cerbului de Aur* pe care l-a prezentat preț de vreo trei ediții în compania celui care avea să îi devină soț și căruia profesorul de Franceză care sunt îi admiră și astăzi eleganța exprimării în „limba lui Voltaire”. De abia pe urmă îmi amintesc de evoluțiile doamnei Gagealov în spectacolele *Serii de teatru* pe care Televiziunea Română o găzduia în fiecare marți seara. Ceva mai târziu am descoperit-o pe doamna Valeria Gagealov în ipostaza esențială a domniei-sale, aceea de actriță a Teatrului Național din București.

Meritul principal al cărții lui Ion Moldovan constă în faptul că relevă cu detalii îndeosebi această ipostază esențială.

Mircea Morariu

În copilărie, visam cu ochii deschiși

Mi-ai vorbit adeseori, dragă Valeria Gagealov, despre înaintașii tăi, despre cei din care ți se trage neamul și vreau să-ți spun că de fiecare dată când te-am ascultat, dincolo de povestea în sine, ceva m-a impresionat de fiecare dată în mod special.

Ce? Mă faci curioasă...

M-a impresionat bucuria, elanul cu care povestești despre străbunici, bunici, părinți...

Pentru mine este o mare bucurie să mă întorc cu gândul înapoi, la vremuri și oameni care nu mai sunt decât în amintirile mele, în memoria mea afectivă, în inima mea. Sunt timpuri și oameni care au însemnat mult pentru mine și la care m-am raportat existențial și continui încă să mă raportez. Întoarcerile acestea în timp, cu gândul, îmi fac foarte bine, din ce în ce mai bine parcă, pentru că dincolo de „întâlnirile” cu cei dragi, care nu mai sunt, mă întorc într-o lume cu care cea de azi nu se aseamănă aproape deloc. Poate chiar deloc...

Într-un fel este explicabil acest lucru. La mijloc sunt ani, mulți ani.

Ai dreptate, numai că, vezi tu, am impresia că de ceva vreme înapoi nu se mai transmit de la o generație la alta anumite valori, anumite principii, anumite norme fără de care o societate sănătoasă nu poate exista.

Și totuși, lumea merge înainte...

Merge, este adevărat că merge, dar merge prost... Este destul să ne uităm în jurul nostru și să ne îngrozim.

Chiar așa?

Chiar așa, pentru că o lume în care principala preocupare a oamenilor este aceea de a acumula, de a acumula material cât mai mult, și asta în detrimentul valorilor spirituale, mie, cel puțin, nu-mi dă o stare foarte confortabilă.

Dintre relele lumii în care trăim, care te neliniștește cel mai mult? Ce rău îl consideri cel mai periculos?

Minciuna. Minciuna este cea de la care pornesc atâtea rele, atâtea nenorociri... Nu întâmplător în Sfânta Scriptură se spune că ispititorul, vrăjmașul iubirii, este tatăl minciunii.

Și mai apoi?

Egoismul, pervertirea gustului, lipsa de apetit pentru frumosul autentic, indiferent că vorbim de ceea ce a creat Dumnezeu sau de ceea ce, prin harul divin, semenii ai noștri au reușit de-a lungul veacurilor să creeze. Sigur că ceea ce îți spun sunt păreri pur personale pe care unii le pot împărtăși, alții nu. Dar eu asta cred.

Să revenim la înaintașii tăi. Care sunt cei mai vechi, în timp, despre care poți să povestești?

Sunt stră-străbunicii dinspre tată, asta însemnând mijlocul secolului XIX.

Cine erau?

Erau de origine bulgari din Plovdiv, care au plecat din țara lor, se pare că de frica turcilor, și s-au stabilit la Galați. Au fost oameni vrednici pentru că în scurtă vreme „au prins cheag”, cum se spune, în țara lor adoptivă, în așa fel încât bunicul meu moștenise de la cei dinaintea lui o avere frumoasă, pe care la rândul său a administrat-o și a sporit-o în tradiția familiei.

Ce meserie avea bunicul?

Era antreprenor și posesor al mai multor case și terenuri agricole care îi aduceau venituri frumoase. Asta până în '47, după război, când s-a pierdut totul.

Bunicii materni ce poziție socială aveau?

Una destul de bună... Aveau o avere frumoasă: case, în Galați și la țară, vii, livezi, terenuri agricole.

Tatăl tău cu ce se ocupa?

Tata era funcționar superior și ocupa funcția de Administrator financiar al orașului Galați. Era un om foarte respectat... Fusesse decorat de două ori pentru meritele sale în bunul mers al urbei și era înconjurat de oamenii de vază ai orașului cu care era bun prieten. În timpul războiului a fost alături de multe familii persecutate politic sau altfel, pe unele ascunzându-le, iar pe altele ajutându-le să plece din țară. Când am fost prima dată în Israel, mă afluam la un moment dat în biroul impresarului nostru împreună cu colegii mei cu care eram în turneu. La un moment dat a intrat un domn în vârstă care a spus cu lacrimi în ochi: „Știți voi ce tată a avut fata asta? Datorită lui sunt eu în viață!” Eu am rămas fără cuvinte.

Cine era domnul?

Era un fost prieten al tatei, medic, pe care l-a ajutat să plece din țară într-o perioadă foarte dificilă pentru evrei. La acea vreme tata avea relații foarte importante și sigure.

Ai venit, așadar, în lume, într-o familie bogată.

Așa este... Am avut o copilărie fericită, total lipsită de greutate, de lipsuri. Am trăit într-o casă mare și frumoasă, în care erau servitori, bucătăreasă...

Mai ții minte casa copilăriei?

Ei, cum nu? Era o casă mare, cu etaj, în mijlocul orașului, în care adesea veneau notabilitățile Galațiului și nu numai. Casa noastră a fost totdeauna deschisă pentru oaspeți, iar părinții mei întotdeauna niște gazde desăvârșite. Primeau oaspeți nu numai în casa din oraș, ci și în casa de la țară. Aveam o casă la Barboși, un sat lângă Galați, pe Valea Siretului. Acolo ne și petreceam verile. Era superb. Casa de la țară era înconjurată de vie, de livadă... Am petrecut zile de neuitat acolo. Amintirile mele din copilărie sunt legate și de Sanda, verișoara mea primară, fiica surorii mamei mele care era profesoară, iar soțul ei magistrat. Cu Sanda, care era mai mică decât mine cu un an, eram mai mult decât două surori. Eram nedespărțite... Împreună cu ea și cu Nutti, fiica unor vrednici gospodari ai satului, făceam toate nebuniile, mai ales când eram în libertate, la bunici. Cea mai mare plăcere era să dormim vara afară. Bunica ne aranja un pat sub cerul liber și noi stăteam până târziu și număram

stelele. Visam cu ochii deschiși... Ne urcam până la cer, în Carul Mare și zburam printre stele... Ajungeam în Calea Lactee și eram libere, libere, libere! Dacă acasă, în oraș, ni se impuneau anumite restricții, la casa de la țară ne simțeam cu totul și cu totul libere. Mâncam ce voiam, ne jucam, făceam tot ce ne dorea inima, scăpate fiind de rigoarea educației impuse de mamele noastre, pe care când le vedeam venind, ne ascundeam și ziceam: „Vin viespile!” A fost minunat... Poate cele mai frumoase amintiri ale vieții mele. Firesc, nu? Eram un copil fără griji, iubit și ocrotit de toți, aveam o familie minunată... Când eram mică, în casă mi se spunea „spânzură-franci”, pentru că îmi plăcea foarte mult să cheltuiesc bani. Este adevărat că toți ai casei îmi satisfăceau toate capriciile.

Ai fost singurul copil la părinți?

Nu, am fost trei surori. Eu, cea mai mare, apoi Maria, care s-a născut când eu aveam șase ani, și Victoria, după alți doi ani. Până să vină pe lume celelalte surori, eram foarte răsfățată de toți ai familiei și mi se îndeplineau toate poftele. Îmi vine în minte acum – ce ciudat! – un cântecel cu care mama mă adormea. Îmi amintesc perfect și melodia și textul, care era așa: „Are mama fată mare, fată mare/ Cu ochi mari și gură mică/ Și cu glas de rândunică./ Nu dă mama

lumea întreagă/ Pentru fata mamei dragă”. Mama avea o voce foarte frumoasă, pe care eu am moștenit-o.

Dintre toate amintirile din copilărie, care ți-a rămas cea mai conturată?

O amintire tristă, din timpul războiului... La moșia noastră de la Barboși aveam o iapă superbă. Îi puseseam numele Atena. Era o bucurie de animal. Foarte blândă și sociabilă. Țin minte că adesea venea până în pragul casei, iar eu luam zahăr cubic și ea îmi mânca din palmă. Atena făcuse și un mânz, căruia îi spuneam Graur. O frumusețe și el. Numai că în timpul războiului, la un moment dat, a venit un ordin că oricine are doi cai în gospodărie, unul se rechiziționează. După multe discuții în familie, în cele din urmă bunicul și bunica au hotărât s-o dea pe Atena. Nu-ți pot spune ce tristețe a fost în casă... Caii rechizionați se strâneau undeva afară din sat. M-am dus și eu cu bunicii să o lăsăm pe Atena. Aveam vreo șapte sau opt ani atunci și, poate nu mă crezi, dar și acum aud nechezatul dragei noastre Atena care parcă știa că ne despărțim pentru totdeauna. Știi că avea și ea lacrimi în ochi? Sau poate asta vedeam eu, copil fiind. Am fost foarte tristă atunci. Plângeam toți în hohote.

Dar, ca o consolare, vă rămăsese Graur.

Pentru scurtă vreme. Și el a avut o soartă asemănătoare Atenei. Pe el ni l-au luat soldații ruși care plecau spre Berlin și aveau nevoie de animale de tracțiune. În plus, pentru că erau și „melomani”, ne-au luat patefonul și toate discurile cu Caruso. Ne-au asigurat la plecare că se vor întoarce și vor aduce totul înapoi... Iar noi le-am urat drum bun și victorie!

Pentru „spânzură-franci”, copilăria fericită și lipsită de griji când a luat sfârșit?

Când nenorocirile au început să vină una după alta asupra noastră. La sfârșitul războiului, casa noastră, frumoasa noastră casă din centrul Galațiului a fost distrusă de armatele în retragere care au pus foc. Din câte mi-aduc aminte, nu s-a salvat nimic din ea. Apoi, în 1947, am primit o lovitură și mai grea prin moartea tatei, care o lăsa pe mama cu trei copii, cel mai mic având doar doi ani.

Tata de ce a murit?

Mă faci să mă întorc din nou cu gândul mult în urmă... Am avut parte în copilărie de ceva ce atunci nu am înțeles. Au trebuit să treacă ani ca să înțeleg... Tata avea trei frați. Cel mai tânăr a murit foarte devreme, iar următorul i-a făcut mare supărare. De aceea s-a și îmbolnăvit. Tata, care administra averea rămasă de la bunici,

avere care era în indiviziune, s-a trezit la un moment dat că fratele lui, cine știe sub ce influență și fără să spună nimic, și-a vândut partea lui de moștenire din indiviziune. Astfel, tata s-a trezit „coproprietar” cu un negustor din Galați, care nu avea deloc un bun renume. S-a necăjit rău de tot atunci... Uneori îl vedeam îngrijorat, discutând cu mama lucruri pe care nu le înțelegeam. Și au început procese peste procese care au durat ani și care i-au măcinat sănătatea tatălui meu. Procesul a ajuns la București, la Curtea Supremă și, în cele din urmă, tata a avut câștig de cauză. Prețul însă a fost foarte mare...

Prin anii '80, mama a vrut să facă ordine prin actele vechi ale familiei. Printre hârtii a găsit și actul eliberat de Curtea Supremă care îi dădea tatei câștig de cauză și care era semnat de Titu Magheru, bunicul lui Andrei, care la acea vreme era președintele Curții Supreme. Am rămas uimiți toți de această ciudată întâmplare care era evident mâna destinului și care, aș putea spune eu acum, prevestea ceea ce urma să se întâmple peste zeci de ani.